

**ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ІНСТИТУТ
ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ**

Кафедра теорії і методики фізичного виховання

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор ДДФКіС, професор

В.Г. САВЧЕНКО

«11» жовтня 2015 р.

ПРОГРАМА

фахового вступного іспиту з дисципліни

“Теорія і методика фізичного виховання” для вступників за освітньо-кваліфікаційним рівнем «Спеціаліст» та на ступень «Магістр» за спеціальністю “Фізичне виховання”

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 25

Від “15” грудня 2014 р.

Зав. кафедри, д.фіз.вих., професор

Н.В. Москаленко

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Вступні іспити для вступників, які прагнуть навчатись за ОКР «Спеціаліст» та ступенем «Магістр» за спеціальністю «Фізичне виховання» проводяться з метою визначення їхнього ступеню готовності до засвоєння дисциплін, які передбачені навчальним планом вищого навчального закладу та самостійної творчої діяльності в процесі проходження педагогічної практики, написання курсових, дипломних робіт за ОКР «Спеціаліст» та самостійної наукової діяльності під час виконання досліджень для написання кваліфікаційних робіт при здобутті ступеня «Магістр».

Іспити проводяться у вигляді тестування, в ході якого визначається рівень знань студентів з теорії і методики фізичного виховання (основні категорії ТМФВ, засоби, методи, принципи фізичного виховання, основи методики розвитку фізичних якостей та навчання руховим діям, особливості *методики фізичного виховання різних верств населення на всіх етапах життєдіяльності*). Знання цих положень стає основою подальшої поглибленої підготовки фахівців в галузі фізичного виховання за ОКР «Спеціаліст» та ступенем «Магістр».

Необхідність проведення вступних іспитів обумовлено тим, що ТМФВ є головною профільуючою дисципліною в системі підготовки фахівців галузі знань «Фізичне виховання, спорт, здоров'я людини». Знання її основних положень створює необхідні передумови і умови для професійного зростання і вдосконалення фахівця, визначає фундаментальність фізкультурної освіти фахівця, педагогічну спрямованість його діяльності, професійну компетентність.

В розробці специфічних проблем теорії і методики спортивного тренування всі спортивно-педагогічні дисципліни спираються на основні положення ТМФВ.

ПРОГРАМНИЙ МАТЕРІАЛ

Змістовий модуль I. Вступ в теорію і методику фізичного виховання

1. Предмет і зміст теорії і методики фізичного виховання, методи наукових досліджень. Об'єкт і предмет навчання. Соціологічний, педагогічний та біологічний напрямки теорії та методики фізичного виховання. Термінологічний апарат (фізична культура, фізичне виховання, фізична освіта, фізичний розвиток, фізичні якості, фізичний стан, фізичне здоров'я, фізична працездатність, фізична підготовленість, фізична рекреація, фізична реабілітація, фітнес, рухова активність, норма). Джерела та етапи розвитку ТМФВ. Структура дисципліни. Задачі ТМФВ як навчальної та наукової дисципліни. Методи наукових досліджень в фізичному вихованні.

2. Наукові основи ТМФВ. Взаємозв'язок рухової активності і здоров'я. Мотиваційний підхід у формуванні стратегії розвитку фізичної культури сучасного суспільства. Біологічні, соціальні, духовні потреби, що задовольняються під час занять фізичною культурою. Закономірності розвитку оздоровчого ефекту в системі занять. Оцінка ефективності процесу фізичного виховання. Основні принципи системи фізичного виховання: гуманістичної орієнтації, пріоритету потреб, мотивів і інтересів особи, всебічного розвитку особистості, оздоровчої спрямованості, індивідуалізації, зв'язку фізичного виховання з іншими видами діяльності і зайнятості людей.

3. Фізичне виховання як соціальне явище. Фактори, що визначають виникнення і розвиток фізичного виховання (діяльність і потреба). Напрямки функціонування фізичного виховання як соціального явища: продуктивна діяльність, фізичне виховання, спорт, фізична рекреація, фізична реабілітація і валеологія. Принципи функціонування: запит, пропозиції, процес, результат. Специфічні ознаки фізичного виховання, правовий та етичний аспекти фізичного виховання. Мета і задачі фізичного виховання. Система фізичного виховання.

Змістовий модуль II. Загальні основи теорії і методики фізичного виховання

4. Педагогічний процес в сфері фізичного виховання. Структурні компоненти педагогічного процесу при формуванні фізичної культури людини (предметна та особистісна частини). Предметна частина об'єднує продукти матеріального і духовного труду в сфері фізичної культури, особистісна характеризується результатами діяльності людини і відображається в фізичній культурі особистості. Два основних підходи формування фізичної культури людини: 1) нормативно-механістичний; 2) особистісно-гуманістичний. Принципи та їх значення в сфері фізичного виховання: загальні принципи, методичні принципи, принципи побудови занять в процесі фізичного виховання. Загальні принципи формування фізичної культури людини: принципи гармонійного розвитку особистості, принцип зв'язку з життєдіяльністю, принцип оздоровчої спрямованості. Методичні принципи: свідомості та активності, наочності, доступності та індивідуалізації, систематичності. Принципи побудови занять в процесі фізичного виховання: принцип безперервності, принцип прогресування тренувальних впливів, принцип циклічності, принцип вікової адекватності педагогічних впливів. Виховання особистісних якостей тих, що займаються фізичними вправами. Особистість викладача фізичного виховання, вимоги до його професійної майстерності. Взаємозв'язок розумового, морального, трудового, естетичного, інтелектуального виховання з фізичним вихованням.

5. Засоби фізичного виховання. Техніка фізичних вправ. Поняття про засоби фізичного виховання. Фізична вправа – основний і специфічний засіб фізичного виховання. Фактори, які визначають вплив фізичних вправ на організм людини. Зміст, форма і класифікація фізичних вправ. Природні сили і гігієнічні фактори як засоби фізичного виховання. Поняття про техніку фізичних вправ та її характеристика. Кінематичні (просторові, часові та просторово-часові) характеристики; динамічні (зовнішні і внутрішні сили) характеристики; ритмічні та якісні характеристики.

6. Навантаження та відпочинок – взаємопов'язані компоненти виконання фізичних вправ. Загальна характеристика фізичного навантаження. Зовнішня та внутрішня сторони навантаження, як чинник оптимізації тренувальних впливів. Регулювання зовнішньої сторони навантаження шляхом зміни її компонентів (інтенсивність та об'єм навантаження). Внутрішня сторона фізичного навантаження. Негативний вплив надмірного фізичного навантаження на стан фізичної підготовленості і здоров'я.

7. Методи фізичного виховання. Вихідні поняття (метод, методичний прийом, методика, методичний підхід, методичний напрямок). Сучасні уявлення про класифікацію методів і загальні вимоги до їх вибору. Підгрупи, види і різновиди методів. Фактори та умови, що визначають вибір застосування конкретного методу. Методи набуття нових знань; методи спрямовані на оволодіння руховими вміннями і навичками, методи спрямовані на удосконалення рухових навичок та розвиток рухливих якостей; методи нормування і управління навантаженням у процесі виконання вправ.

8. Адаптація до фізичних навантажень і закономірностей її використання у фізичному вихованні. Термін «адаптація». Види і стадії формування адаптаційних реакцій організму людини. Генотипічна, фенотипічна адаптація, деадаптація. Закономірності формування адаптації. Специфічність, адекватність адаптації. Фактори зовнішнього середовища (гіпоксія, холод, фізичне навантаження) , що викликають комплекс однотипних зрушень у стані функцій організму. Основні закономірності термінової та довгочасної адаптації. Ознаки структурного «сліду», що обумовлює багатосторонній оздоровчий ефект систематичних занять фізичними вправами.

Змістовий модуль III. Навчання руховим діям

9. Загальна характеристика навчання руховим діям. Методологічні основи теорії навчання руховим діям. Педагогічні основи навчання руховим

діям. Навчання руховим діям базується на дидактичних принципах (свідомості і активності, наочності, доступності та індивідуалізації, систематичності, послідовності, міцності навчання). Фізіологічні основи управління руховими діями. Наукова теорія М. Бернштейна, щодо закономірностей управління руховими діями. Організм – активна цілеспрямована система. Рівні реалізації системи управління рухами. Вищі рівні – провідні, нижчі – фонові. П'ять рівнів управління побудови рухових дій (Е, Д, С, В, А). Предмет і задачі навчання в фізичному вихованні. Навчання як один з видів пізнавальної діяльності людини. Основний предмет навчання – раціональні рухові дії. Особливості процесу навчання (специфічність засобів, механізм засвоєння рухів, рівень розвитку рухових якостей, психологічна та функціональна готовність, контроль дозування і регулювання фізіологічного навантаження, додержання санітарно-гігієнічних умов проведення занять, систематичний лікарський контроль). Характеристика рухових вмінь та навичок. Особливості навичок (автоматизоване управління рухами, зміна ролі свідомості, покращення координації рухів та м'язового відчуття, зміна ролі зорового контролю). Значення навичок (підвищується надійність і стабільність технічного виконання вправ, економляться фізичні і психічні сили, покращується результат дій). Закономірності формування рухових навичок. Формування нових рухових вмінь та навичок підкоряється певним фізіологічним процесам. Фази формування рухової навички. Кожна з трьох фаз характеризується фізіологічними, біомеханічними, регуляторними особливостями навчання.

10. Структура процесу навчання руховим діям. Початковий етап навчання руховим діям. Передумови успішного освоєння рухових дій (фізична підготовленість до розучування дій, наявність рухового досвіду, психічна готовність). Структура процесу навчання. Характеристика початкового етапу навчання руховим діям: мета, задачі, алгоритм створення уяви про рухові дії, - шляхи початкового практичного засвоєння техніки

рухових дій, помилки та шляхи їх усунення, нормування навантаження і відпочинку.

11. Етап поглибленого навчання та етап вдосконалення рухових дій. Мета, задачі етапу поглибленого навчання. Основи методики навчання на даному етапі. Характеристика методів навчання на етапах поглибленого навчання та вдосконалення. Нормування навантаження та відпочинку на етапах. Контроль за засвоєнням техніки рухових дій.

Змістовий модуль IV. Розвиток фізичних якостей

12. Загальні основи розвитку рухових якостей. Загальна характеристика фізичних якостей. Прояв фізичних якостей у руховій діяльності людини. Термін «фізичні якості», «перенос фізичних якостей». Принципова схема побудови алгоритму методики розвитку фізичних якостей (послідовність дій викладача).

13. Характеристика силових здібностей та методика розвитку. Поняття «Силові здібності». Види силових здібностей та чинники, що обумовлюють їх проявлення. Задачі та методи розвитку силових здібностей. Контроль силових здібностей.

14. Характеристика швидкісних здібностей та методика розвитку. Поняття «швидкісні здібності». Елементарні форми прояву швидкісних здібностей. Чинники, що обумовлюють прояв швидкісних здібностей. Засоби і методи розвитку. Контроль швидкісних здібностей.

Характеристика витривалості та методика розвитку. Витривалість як фізична якість. Види витривалості. Чинники, що обумовлюють прояв витривалості. Засоби та методи розвитку витривалості. Контроль витривалості.

15. Характеристика гнучкості та методики розвитку. Поняття «гнучкості». Види та чинники, що обумовлюють прояв гнучкості. Засоби та методи розвитку гнучкості. Контроль гнучкості.

16. Характеристика координаційних здібностей та методика розвитку. Загальна характеристика координаційних здібностей. Чинники, що

обумовлюють прояв координаційних здібностей. Засоби та загальні положення методики розвитку координаційних здібностей.

18. Поняття постави. Чинники та етапи формування. Класифікація порушень постави, профілактика та основні методи корекції постави у школярів, тестування фізичної підготовленості школярів.

Змістовий модуль V. Форми організації занять в фізичному вихованні

19. Загальна характеристика форм організації занять в фізичному вихованні. Форма, зміст, система занять. Теоретичне обґрунтування структури занять в фізичному вихованні: фази зміни працездатності людини при виконанні фізичних вправ. Основні аспекти побудови занять в фізичному вихованні. Класифікація форм занять фізичними вправами.

20. Урочні форми організації занять в фізичному вихованні. Урок – основна форма організації занять в фізичному вихованні. Чинники уроку, що обумовлюють його як основну форму занять. Класифікація занять урочного типу. Типова структура уроку. Організаційні аспекти проведення занять фізичними вправами. Вимоги до змісту та методики проведення занять урочного типу. Характеристика занять неурочного типу.

21. Підготовка педагога до уроку фізичної культури. Планування і контроль в процесі занять фізичними вправами. Зміст підготовки педагога до уроку. Методика складання плану-конспекту уроку фізкультури. Планування навчально-виховної роботи з фізичного виховання в загальноосвітній школі. Поняття контролю та обліку в процесі фізичного виховання

Змістовий модуль VI. Управління процесом фізичного виховання

22. Характеристика процесу управління в фізичному вихованні. Термін «управління» в фізичному вихованні. Характеристика поняття «система» Передумови до управління. Структура управління фізичним вихованням.

23. Моделювання і прогнозування в фізичному вихованні. Поняття «модель», «моделювання». Складові процесу моделювання. Способи

описання моделей: словесний, графічний, математичний, фізичний. Головна задача управління: максимум даних з мінімуму інформації. Види моделей: моделі фізичного стану тих, що займаються, моделі уроку фізичного виховання, моделі процесу фізичного виховання, моделі функціонального стану людини. Модельні характеристики загальної фізичної підготовки. Характеристика прогнозування в фізичному вихованні. Поняття «прогнозування», «аналізу» та «синтезу». Види прогнозування, прогноз на короткий, середній та довгий терміни.

24. Контроль в управлінні фізичним вихованням. Мета і види контролю. Особливості попереднього педагогічного контролю. Характеристика оперативного та поточного педагогічного контролю. Самоконтроль у фізичному вихованні.

Змістовий модуль VII. Рухова активність і здоров'я дітей і підлітків

25. Рухова активність і здоров'я дітей і підлітків. Соціальні і особисті потреби школярів в руховій активності. Біологічна потреба організму в руховій активності. Рухова активність і здоров'я дітей і підлітків. Норми рухової активності дітей і підлітків. Методика визначення добової рухової активності дітей.

Змістовий модуль VIII. Методика фізичного виховання дітей дошкільного, шкільного віку та студентської молоді

26. Основи методики фізичного виховання дітей дошкільного віку. Спрямованість використання фізичної культури в державній системі фізичного виховання. Вікова періодизація дітей. Чинники, які впливають на стан немовля. Особливості різних вікових періодів дошкільнят. Зміст та методика фізкультурно-оздоровчих занять з дітьми переддошкільного віку: режим дня, основні форми фізичного виховання дітей від народження до 3 років. Зміст і методика фізкультурно-оздоровчих занять з дітьми дошкільного віку. Лікарсько-педагогічний контроль в заняттях з дошкільнятами. Задачі фізкультурно-оздоровчих занять. Особливості методики розвитку рухових якостей.

27. Фізична культура в системі загальної освіти дітей шкільного віку. Соціально-педагогічне значення фізичної культури дітей шкільного віку. Мета, задачі та спрямованість програми фізичного виховання загальноосвітньої школи. Зміст та особливості викладання предмета «Фізична культура» в школі. Форми занять у системі фізичного виховання загальноосвітніх шкіл.

Причини травмування та засоби його попередження в заняттях фізичними вправами. Перша медична допомога при травмах. Вимоги до місць проведення занять. Страхування, допомога та самострахування.

28. Основи методики фізичного виховання дітей молодшого шкільного віку. Анатомо-фізіологічні особливості розвитку організму у молодшому шкільному віці. Завдання фізичного виховання і засоби їх рішення. Особливості методики навчання руховим діям та розвитку рухових якостей. Роль вчителя на уроці фізичної культури.

29. Основи методики фізичного виховання дітей середнього шкільного віку. Анатомо-фізіологічні особливості розвитку організму у середньому шкільному віці. Завдання фізичного виховання і засоби їх рішення. Особливості методики навчання руховим діям та розвитку рухових якостей. Роль вчителя на уроці фізичної культури.

30. Основи методики фізичного виховання дітей старшого шкільного віку. Анатомо-фізіологічні особливості розвитку організму у старшому шкільному віці. Завдання фізичного виховання і засоби їх рішення. Особливості методики навчання руховим діям та розвитку рухових якостей. Роль вчителя на уроці фізичної культури.

31. Основи диференційованого фізичного виховання. Обумовленість та значення диференційованого фізичного виховання. Методи розподілу учнів одного класу і статі на однорідні морфофункціональні групи. Методика фізичного виховання учнів з надмірною вагою.

32. Методи оцінки фізичного розвитку і фізичної підготовленості. Загальні поняття, щодо методів та методик дослідження у фізичному

вихованні. Методика оцінювання рівня фізичного розвитку дітей та підлітків. Методика оцінювання рівня фізичної підготовленості школярів. Тести та вимоги до їх використання. Сучасні підходи до оцінювання фізичної підготовленості дітей різного віку. Системи тестування фізичної підготовленості школярів в Україні та зарубіжжі. Значення контролю динаміки фізичної підготовленості дітей шкільного віку.

33. Основи методики фізичного виховання студентської молоді. Мета та задачі фізичного виховання. Особливості організації процесу фізичного виховання у ВНЗ. Структура та особливості базової програми з фізичного виховання. Форми і зміст занять з фізичного виховання студентської молоді в основному, спортивному та спеціальному медичному відділеннях ВНЗ. ППФП студентів ВНЗ різного профілю. Основні напрямки діяльності кафедри фізичного виховання, спортивного клубу та спортивно-оздоровчого центра. Специфіка роботи викладача фізичного виховання ВНЗ. Організація фізичного виховання у професійно-технічних навчальних закладах.

Змістовий модуль IX. Основи фізичного виховання школярів з ослабленим здоров'ям

34. Фізичне виховання учнів з ослабленим здоров'ям. Особливості фізичного розвитку дітей, які часто хворіють. Фізичний стан дітей. Особливості засобів змісту та методики фізичного виховання дітей з ослабленим здоров'ям. Педагогічний контроль в процесі занять.

35. Фізичне виховання учнів спеціальної медичної групи. Особливості фізичного стану учнів зі зниженням зору, з захворюваннями серцево-судинної, дихальної, травної систем та внутрішніх органів.

36. Особливості організації інклюзивної освіти. Інклюзивне навчання дітей-інвалідів як явище в освітньому просторі України. Мета впровадження інклюзивної освіти. Основні принципи інклюзивної школи. Значення інклюзивної освіти для учнів з особливими освітніми потребами, для учнів з типовим розвитком, для педагогічного персоналу та адміністрації

навчального закладу, для батьків та суспільства в цілому. Категорії дітей з особливими освітніми потребами. Навчання дітей з особливими потребами в загальноосвітніх навчальних закладах: вітчизняний та зарубіжний досвід.

Змістовий модуль X. Фізичне виховання дорослого населення

37. Фізичне виховання дорослого населення. Вікові особливості різних періодів життя дорослої людини. Мета, завдання та засоби фізичного виховання у різні періоди життя людини. Чинники, які впливають на стан здоров'я дорослих. Основи методики занять з дорослим населенням.

Змістовий модуль XI. Система організації фізичного виховання в навчальних і позашкільних закладах освіти

38. Управління загальноосвітніми навчальними закладами (ЗНЗ). Нормативно-правові основи забезпечення фізкультурно-оздоровчої, спортивної роботи в ЗНЗ. Наукові основи управління ЗНЗ. Принципи управління ЗНЗ. Структура органів управління освітою. Методична робота в ЗНЗ. Планування роботи в ЗНЗ. Види і методи внутрішкільного контролю. Організація методичної роботи у загальноосвітніх навчальних закладах. Внутрішньошкільне керівництво та внутрішньошкільний контроль.

39. Позашкільна освіта. Закон “Про позашкільну освіту”. Положення про ДЮСШ. Організація фізичного виховання за місцем проживання та у місцях масового відпочинку. Положення про Центр “Спорт для всіх”. Нормативно-правове забезпечення системи позашкільної освіти. Загальна характеристика основних форм роботи у системі позашкільних навчальних закладів. Значення та завдання позашкільної освіти. Структура позашкільної освіти. Основи державної політики у галузі позашкільної освіти. Напрямки позашкільної освіти.

40. Система організації навчально-виховного процесу в ДЮСШ. Організаційно-правові основи діяльності спортивних шкіл. Характеристика діяльності ДЮСШ. Основні форми роботи ДЮСШ. Види діяльності ДЮСШ, їх характеристика. Учасники навчально-тренувальної та спортивної роботи, їх права та обов'язки. Медичний контроль.

Література:

1. Ареф'єв В.Г. Фізична культура в школі (молодшому спеціалісту): Навчальний посібник для студентів навчальних закладів II-IV рівнів акредитації / В.Г. Ареф'єв, Г.А. Єдинак. – 2-е вид. перероб. і доп. – Кам'янець-Подільський: Абетка – НОВА, 2001. – 384 с.
2. Ареф'єв В.Г. Фізичне виховання в школі / В.Г. Ареф'єв, В.В. Столітенко. – Київ, 1997. – 151 с.
3. Биковська О. Теоретико-методичні основи позашкільної освіти / О.Биковська // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2012. – № 2. – С. 24–29.
4. Васьков Ю.В. Система фізичного виховання учнів спеціальних медичних груп (5 – 9 класи) / Ю.В. Васьков. – Х.: Ранок, 2011. – 304 с. – (Мастер - клас).
5. Вербицький В.В. Про стан і перспективи розвитку позашкільної освіти / Вербицький В.В. // Позашкільна освіта: історичні поступи та здобутки: Зб. матеріалів Всеукраїнської педагогічної конференції, Київ, 2–3 грудня 2008 р. / За заг. ред. доктора педагогічних наук Вербицького В.В. — К.: АБЕРС, 2008. — С. 5-18.
6. Волков В.Л. Основи теорії та методики фізичної підготовки студентської молоді / В.Л. Волков. – К., 2008. – 458 с.
7. Гонтаровська Н.Б. Освітнє середовище як фактор розвитку особистості дитини: монографія / Н.Б. Гонтаровська. – К.: Вид-во «Дніпро – VAL», 2010. – 623 с.
8. Грибан Г.П. Життєдіяльність та рухова активність студентів: Монографія / Г.П. Грибан. – Житомир: Рута, 2009. – 594 с.
9. Губа В.П. Научно-практические и методические основы физического воспитания учащейся молодежи [Текст]: учеб. пособие / В.П. Губа, О.С. Морозов, В.В. Парфененков; под. общ. ред. д-ра пед. наук, проф. В.П. Губа. – М.: Советский спорт, 2008. – 206 с.
10. Документи чинного законодавства в галузі освіти та фізичної культури / Укладач: Л.М. Гут. – Дніпропетровськ : Інновація, 2011. – 272с.

11. Інноваційні технології розвитку особистості. Науково-методичний посібник / за наук. ред. Н.Б. Гонтаровської. – Дніпропетровськ, 2011. – 278 с.
12. Круцевич Т.Ю. Контроль у фізичному вихованні дітей, підлітків та молоді / Круцевич Т.Ю. Воробйов М.І., Безверхня Г.В. – К.: Олімпійська література, 2011. – 224 с.
13. Круцевич Т.Ю. Научные исследования в массовой физической культуре. – К.: Здоровья, 1985. – 120 с.
14. Круцевич Т.Ю. Рекреація у фізичній культурі різних груп населення: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Т.Ю. Круцевич, Г.В. Безверхня. - Київ: Олімпійська література, 2010. - 248 с.
15. Ланда Б.Х. Методика комплексной оценки физического развития и физической подготовленности [Текст]: учеб. пособие / Б.Х. Ланда. – 5-е изд., испр. и доп. – М.: Советский спорт, 2011. – 348 с.
16. Линець М.М. Основи методики розвитку рухових якостей / М.М. Линець. – Львів, 1997. – 207 с.
17. Матвеев А.П. Методика физического воспитания с основами теории: Учеб. пособие для студентов пед. институтов и учащихся пед. училищ / А.П. Матвеев, С.Б. Мельников. – М.: Просвещение, 1991. – 191 с.
18. Методичні рекомендації щодо організації навчання та виховання дітей з особливими освітніми потребами, психолого-педагогічний супровід / Укладач Л.О. Жданюк, І.О. Калініченко . – Полтава : ПОІППО, 2011. – 44с.
19. Москаленко Н.В. Дошкільне фізичне виховання дітей: навчальний посібник / Москаленко Н.В., Анастасьєва З.В., Сичова Т.В., Лапшина Н.Г. – Дніпропетровськ: Інновація, 2011. – 143 с.
20. Москаленко Н.В. Орієнтовні уроки фізичної культури в початковій школі з інтерактивними методами навчання для 1 – 4 класів / Москаленко Н.В., Лаврова Л.В., Савченко В.А., Гут Л.М. – Д.: Україна, 2012. – 348 с.

21. Москаленко Н.В. Фізичне виховання молодших школярів [монографія] / Н.В. Москаленко. – 2-е вид., перероб. та допов. – Дніпропетровськ: Інновація, 2010. – 344 с.
22. Навчальна програма з фізичної культури для професійно-технічних навчальних закладів / Укладачі: Павленко В.О., Духовний Л.Ф., Єфремова С.О., Неткал О.Х., Хрін В.С., Атрощенко С.В. – Київ, 2013. – 103с.
23. Нагорна О.Б. Особливості корекційно-виховної роботи з дітьми з особливими освітніми потребами: навчально-методичний посібник / О.Б. Нагорна. – Рівне, 2012. – 99 с.
24. Наукові основи управління загальноосвітнім навчальним закладом [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nenc.gov.ua/doc/vvv/12_2009/L_zag_pedag/L_osnovi_shkolozn.pdf.
25. Олійникова Н.Д. Методичні рекомендації щодо роботи з дітьми із особливими потребами / Н.Д. Олійникова, Л.О. Дудченко, С.В. Кудлай: – Первомайськ, 2011. – 136с.
26. Романенко В.А. Диагностика двигательных способностей. Учебное пособие / В.А. Романенко. – Донецк: Изд-во ДонНУ, 2005. – 290 с.
27. Сергієнко Л.П. Комплексне тестування рухових здібностей людини / Л.П. Сергієнко. – Миколаїв: УДМТУ, 2001. – 360 с.
28. Теория и методика физического воспитания: в 2 т. / Под. ред. Т.Ю. Круцевич. – К.: Олимпийская литература, 2003.
29. Теорія і методика фізичного виховання : у 2 т. / за ред. Т.Ю. Круцевич. – К.: Олімпійська література, 2008.
30. Холодов Ж.К. Теория и методика физического воспитания и спорта / Холодов Ж.К., Кузнецов В.С. – М.: Academia, 2001.
31. Шамардина Г.Н. Основы теории и методики физического воспитания / Г.Н. Шамардина. – Днепропетровск: Пороги, 2003. – 454 с.
32. Шиян Б.М. Теорія і методика фізичного виховання школярів / Б.М. Шиян. - В 2-х частинах. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2002.

21. Москаленко Н.В. Фізичне виховання молодших школярів [монографія] / Н.В. Москаленко. – 2-е вид., перероб. та допов. – Дніпропетровськ: Інновація, 2010. – 344 с.
22. Навчальна програма з фізичної культури для професійно-технічних навчальних закладів / Укладачі: Павленко В.О., Духовний Л.Ф., Єфремова С.О., Неткал О.Х., Хрін В.С., Атрощенко С.В. – Київ, 2013. – 103с.
23. Нагорна О.Б. Особливості корекційно-виховної роботи з дітьми з особливими освітніми потребами: навчально-методичний посібник / О.Б. Нагорна. – Рівне, 2012. – 99 с.
24. Наукові основи управління загальноосвітнім навчальним закладом [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nenc.gov.ua/doc/vvv/12_2009/L_zag_pedag/L_osnovi_shkolozn.pdf.
25. Олійникова Н.Д. Методичні рекомендації щодо роботи з дітьми із особливими потребами / Н.Д. Олійникова, Л.О. Дудченко, С.В. Кудлай: – Первомайськ, 2011. – 136с.
26. Романенко В.А. Диагностика двигательных способностей. Учебное пособие / В.А. Романенко. – Донецк: Изд-во ДонНУ, 2005. – 290 с.
27. Сергієнко Л.П. Комплексне тестування рухових здібностей людини / Л.П. Сергієнко. – Миколаїв: УДМТУ, 2001. – 360 с.
28. Теория и методика физического воспитания: в 2 т. / Под. ред. Т.Ю. Круцевич. – К.: Олимпийская литература, 2003.
29. Теорія і методика фізичного виховання : у 2 т. / за ред. Т.Ю. Круцевич. – К.: Олімпійська література, 2008.
30. Холодов Ж.К. Теория и методика физического воспитания и спорта / Холодов Ж.К., Кузнецов В.С. – М.: Academia, 2001.
31. Шамардина Г.Н. Основы теории и методики физического воспитания / Г.Н. Шамардина. – Днепропетровск: Пороги, 2003. – 454 с.
32. Шиян Б.М. Теорія і методика фізичного виховання школярів / Б.М. Шиян. - В 2-х частинах. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2002.